

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 11 stycznia 2021 r. znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przyznał W. M. emeryturę od dnia 10 grudnia 2020 r. tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że, do obliczenia emerytury, przyjęto: kwotę składek, zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji w wysokości 176 990,94 zł , kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego w wysokości 594 134,46 zł , kwotę środków zewidencjonowanych na subkoncie z uwzględnieniem waloryzacji w wysokości 79 010,21 zł , średnie dalsze trwanie życia tj. 217,60 miesięcy. Wyliczona emerytura wyniosła 3 906,87 zł $[(176\ 990,94 + 594\ 134,46 + 79\ 010,21) : 217,60]$. Zakład Ubezpieczeń Społecznych jednocześnie odmówił wnioskodawcy prawa do rekompensaty wskazując ,że w celu jej uzyskania należy przedłożyć świadectwa pracy w warunkach szczególnych za okresy zatrudnienia w (...) od 16 września 1991 r. do 30 września 1993 r. oraz K. od 1 października 1993 r. do 31 grudnia 2008 r.

/decyzja k.16 – 18 plik I akt ZUS/

W. M. uznał powyższą decyzję organu rentowego za krzywdzącą i w dniu 27 stycznia 2021 r. złożył odwołanie, wnosząc o przyznanie prawa do rekompensaty w formie dodatku do kapitału początkowego. W uzasadnieniu, złożonego odwołania, W. M. wskazał ,że w latach 1990 – 2016 wykonywał pracę dziewiarza , która to praca zalicza się do pracy wykonywanej w warunkach szkodliwych dla zdrowia.

/odwołanie k.3 - 4/

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie.

/odpowiedź na odwołanie k.5 - 5 odwrót/

Na rozprawie w dniu 26 maja 2021 r. W. M. wniósł o zaliczenie, do pracy w warunkach szczególnych, okresów zatrudnienia w B. , Euro – B. i K..

/protokół rozprawy z dnia 26 maja 2021 r. , płyta CD k.53/

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca W. M. urodził się (...)

/okoliczność bezsporna/

W dniu 11 grudnia 2020 r. W. M. złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury , po którego rozpatrzeniu, Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydał zaskarżoną decyzję.

/wniosek k.1 – 4 odwrót plik I akt ZUS , decyzja k.16 – 18 plik I akt ZUS/

Decyzją z dnia 26 lutego 2021 r. nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 11 stycznia 2021 r. i przyznał W. M. emeryturę od dnia 10 grudnia 2020 r. tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. W treści decyzji wskazano, że do obliczenia emerytury przyjęto: kwotę składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji w wysokości 256 001,15 zł , kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego w wysokości 594 134,46 zł oraz średnie dalsze trwanie życia tj. 217,60 miesięcy. Wyliczona emerytura wyniosła 3 906,87 zł $[(256\ 001,15 + 594\ 134,46) : 217,60]$. Zakład Ubezpieczeń Społecznych jednocześnie odmówił wnioskodawcy prawa do rekompensaty wskazując ,że do warunków szczególnych lub pracy w szczególnym charakterze nie zaliczono wnioskodawcy następujących okresów: od 24 września 1985 r. do 22 stycznia 1989 r. , od 1 stycznia 1990 r. do 22 stycznia 1990 r. , od 16 września 1991 r. do 30 września 1993 r. oraz od 1 października 1993 r. do 17 października 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych jednocześnie wskazał ,że w celu uzyskania prawa do rekompensaty należy

przedłożyć świadectwa pracy w warunkach szczególnych za okresy zatrudnienia w (...) od 16 września 1991 r. do 30 września 1993 r. oraz K. od 1 października 1993 r. do 31 grudnia 2008 r.

/decyzja k.18 – 21 plik I akt ZUS/

W okresie od 24 września 1985 r. do 31 sierpnia 1991 r., W. M. zatrudniony był, w pełnym wymiarze czasu pracy, w Zakładach (...) w Ł. (w okresie od 23 stycznia 1989 r. do 31 grudnia 1989 r. korzystał z urlopu bezpłatnego). W okresie od 24 września 1985 r. do 22 stycznia 1990 r. zajmował stanowisko ślusarza narzędziowego ; w okresie od 23 stycznia 1990 r. do 31 marca 1990 r. pomocnika wydziału produkcji pończoszniczej , a w okresie od 1 kwietnia 1990 r. do 30 czerwca 1991 r. pończosznika.

/dokumentacja osobowa wnioskodawcy k.25 – 43 odwrót

W okresie od 16 września 1991 r. do 30 września 1993 r., W. M. zatrudniony był w (...) sp. z o.o. , gdzie, w pełnym wymiarze, wykonywał obowiązki dziewiarza (w okresie od 10 sierpnia 1993 r. do 31 sierpnia 1993 r. korzystał z urlopu bezpłatnego).

/świadectwo pracy k.11 – 11 odwrót plik I akt ZUS/

W okresie od 1 października 1993 r. do 30 kwietnia 2017 r. W. M. zatrudniony był w pełnym wymiarze czasu w (...) PPUH , gdzie w pełnym wymiarze wykonywał następujące obowiązki: dziewiarza od 1 października 1993 r. do 4 września 2016 r. , oczyszczacza cewek od 5 września 2016 r. do 30 kwietnia 2017 r. (w okresach: 9 sierpnia 2002 r. , 16 sierpnia 2002 r. , 30 sierpnia 2002 r. , 16 września 2002 r. 24 grudnia 2002 r. , od 24 grudnia do 31 grudnia 2008 r. korzystał z urlopu bezpłatnego). W treści świadectwa pracy wskazano ,że W. M. nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych.

/dokumentacja osobowa wnioskodawcy k.23/

W okresie zatrudnienia w ww. zakładzie pracy, obowiązki pracownicze wnioskodawcy polegały na obsłudze około 40 maszyn dziewiarskich, służących do produkcji pończoch (wnioskodawca m.in. wymieniał igły , przygotowywał przędzę). Powierzone obowiązki wykonywał wyłącznie na hali produkcyjnej , gdzie panowała wysoka temperatura , hałas oraz zapylenie.

/zeznania świadka I. Z. min.00:13:42 – 00:19:26 oraz zeznania wnioskodawcy min.00:21:03 – 00:23:53 w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:01:49 – 00:12:22 rozprawy z dnia 26 maja 2021 r. , płyta CD k.53/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów w postaci dokumentów znajdujących się w aktach niniejszej sprawy w tym w aktach ZUS, w szczególności na podstawie dokumentacji osobowej zatrudnienia ubezpieczonego oraz jego zeznań i świadka , przy czym zeznania świadka Sąd uznał za wiarygodne jedynie w zakresie w jakim odnosiły się one do obowiązków wnioskodawcy wykonywanych przez niego od 2004 r. tj. od momentu zatrudnienia świadka w zakładzie (...). Wprawdzie, zgromadzony materiał dowodowy, nie pozostawia wątpliwości , co do charakteru obowiązków wykonywanych przez wnioskodawcę w spornych okresach , to jednak nie stanowi on podstawy do uwzględnienia odwołania , o czym w dalszej części rozważań. Podkreślić, także, należy , że zakład (...), w wystawionym wnioskodawcy, świadectwie pracy, zaprzeczył , aby wnioskodawca, wykonywał pracę w warunkach szczególnych, we wskazanym okresie , co, również, nie mogło pozostać bez znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią **art.21 ust.1** ustawy z dnia 19.12.2008r. o emeryturach pomostowych (tj. Dz. U. z 2018 r., poz. 1924) rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat.

Stosownie do treści ust.2 tego przepisu rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W myśl **art.23 ust.1 i 2** powołanej ustawy ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę; rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach **art. 173 i art. 174** ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Celem rekompensaty, podobnie jak i emerytury pomostowej, jest łagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych przy pracach w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W przypadku rekompensaty realizacja tego celu polega jednak nie na stworzeniu możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej, lecz na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z FUS, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego (M. Zieleniecki - Komentarz do art.21 ustawy o emeryturach pomostowych, wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 31 marca 2016 roku, III AUa 1899/15 – Lex 2044406).

Przepisy **art.2 punkt 5 i art.21 ust. 1** ustawy o emeryturach pomostowych, formułują dwie zasadnicze przesłanki nabycia prawa do rekompensaty:

- 1) nienabycie prawa do emerytury pomostowej,
- 2) osiągnięcie okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS wynoszącego co najmniej 15 lat.

W literaturze, podkreśla się, że wykładnia przepisu art.21 ust.2 ustawy o emeryturach pomostowych, nie może prowadzić do absurdalnego wniosku, że prawo do rekompensaty przysługuje wyłącznie tym osobom, które nie nabyły prawa do jakiegokolwiek emerytury z FUS. Skoro, zgodnie z art.23 ustawy o emeryturach pomostowych, rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, a, zgodnie z art.173 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, za których były opłacane składki na ubezpieczenie społeczne przed dniem 1 stycznia 1999 roku, to warunek, sformułowany w art.21 ust.2 ustawy o emeryturach pomostowych, należy rozumieć w taki sposób, że rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych, objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego nie nabyli prawa do emerytury z FUS obliczanej według formuły zdefiniowanego świadczenia. Przyjąć, tym samym, również, należy, że rekompensata nie przysługuje tym ubezpieczonym, którzy zostali objęci ubezpieczeniem społecznym lub rozpoczęli służbę po 31 grudnia 1998 roku.

Prawo do emerytury pomostowej przysługuje tym pracownikom, którzy osiągnęli co najmniej 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art.32 ust.1 i 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ale nie nabyli prawa do emerytury pomostowej z powodu nieuznania ich pracy za wykonywaną w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art.3 ust.1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych (tak M. Zieleniecki - Komentarz do art.21 ustawy o emeryturach pomostowych).

A, zatem, należy wskazać, że prawo do rekompensaty, zgodnie z w/w ustawą, mają osoby urodzone po 31 grudnia 1948 r., które przed 1 stycznia 2009 r. wykonywały, przez co najmniej 15 lat, prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W przedmiotowej sprawie bezsporne jest, że ubezpieczony nie nabył prawa do emerytury pomostowej, ani prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym w związku z wykonywaniem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Stosownie do treści **art.32 ust.4** ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz.U. z 2020 r., poz.53) wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust.2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, to jest na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. nr 8, poz.43 z późn. zm.).

Z §1 cytowanego rozporządzenia wynika, że jego treść stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, wymienione w §4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia. Przepis § 2 ust.1 rozporządzenia ustala, że za okresy uzasadniające nabycie prawa do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu uważa się okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Ww. rozporządzenie w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w §2 ust. 2 zobowiązuje zakłady pracy do stwierdzenia okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wyłącznie na podstawie posiadanej dokumentacji.

Natomiast w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. nr 237, poz.1412), określone zostały środki dowodowe, które powinny być dołączone do wniosku, stwierdzające okoliczności, uzasadniające przyznanie tego świadczenia. W myśl §21-23 tego rozporządzenia powołanego rozporządzenia środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia są pisemne zaświadczenia zakładów pracy, wydane na podstawie posiadanych dokumentów oraz legitymacje ubezpieczeniowe, a także inne dowody z przebiegu ubezpieczenia. W przypadku, zaś, ubiegania się pracownika o przyznanie emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnym charakterze, zaświadczenie zakładu pracy powinno stwierdzać charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie takiej emerytury lub renty. Wyjątek od zasady ustalonej w powołanym przepisie jest zawarty w §25 wymienionego rozporządzenia, który przewiduje, że okresy zatrudnienia mogą być udowodnione zeznaniami świadków, gdy zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy.

Dla rozstrzygnięcia spornej kwestii zasadnym stało się, zatem, ustalenie, czy praca, wykonywana przez ubezpieczonego, w spornym okresie, była wykonywana w warunkach szczególnych, o jakich mowa w cytowanych wyżej przepisach, wszelkimi środkami dowodowymi, tj. na podstawie zeznań świadka, zeznań samego ubezpieczonego oraz dowodów z dokumentów przedłożonych w toku postępowania dowodowego. Z tych też przyczyn sąd dopuścił dowód z zeznań wnioskodawcy oraz załączonych akt osobowych.

Rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) w § 2 ust. 2 zobowiązuje zakłady pracy do stwierdzenia okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wyłącznie na podstawie posiadanej dokumentacji.

Analiza treści wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. wskazuje, że do prac w warunkach szczególnych należą m.in. wymienione w dziale VII pod poz. 1 prace przy obróbce surowców włókienniczych i ich przedzeniu, a z kolei w zarządzeniu nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego w dziale VII, poz.4 pkt 12 wskazano, że do prac przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych zalicza się prace wykonywane przez dziewiarza falowarek, szydełkarek i osnowarek.

W tym miejscu, wskazać należy, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, co do znaczenia wykazów resortowych dla uznania pracy za wykonywanej w szczególnych warunkach. W wyroku z dnia 20 października 2005 r., sygn. akt I UK 41/05 Sąd Najwyższy stwierdził, iż wykonywanie pracy na stanowisku określonym w zarządzeniu

resortowym, której nie wymieniono w wykazach A i B, stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.2.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), nie uprawnia do uzyskania emerytury na podstawie art. 32 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (por. także : wyrok z dnia 21 kwietnia 2004 r., II UK 337/03, OSNP 2004 nr 22, poz. 392; z dnia 20 października 2005 r., I UK 41/05, OSNP 2006 nr 19-20, poz. 306; z dnia 25 lutego 2009 r., II UK 227/08; z dnia 25 lutego 2010 r., II UK 218/09; z dnia 24 listopada 2010 r., I UK 128/10). Sąd Najwyższy stwierdził także , iż wykazy resortowe mają charakter informacyjny, techniczno-porządkujący i uściślający, w szczególności wówczas, gdy w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia nie wymienia się określonych stanowisk, lecz operuje się pojęciem ogólnym. (post. SN z 2012-05-08, II UK 25/12).

Z dokonanych ustaleń faktycznych nie ulega wątpliwości ,że w spornych okresach wnioskodawca pracował na stanowisku dziewiarza pończoszniaka , a jego obowiązki pracownicze sprowadzały się do obsługi około 40 maszyn dziewiarskich służących do produkcji pończoch (wnioskodawca m.in. wymieniał igły , przygotowywał przędzę). Powierzone obowiązki wykonywał wyłącznie na hali produkcyjnej , gdzie panowała wysoka temperatura , hałas oraz zapylenie. Niemniej jednak prace te nie zostały wymienione w ww. rozporządzeniu , jak i w stosownych zarządzeniach resortowych , co tym samym wyklucza możliwość zakwalifikowania tych prac jako prac wykonywanych w warunkach szczególnych , a w konsekwencji nie jest możliwym przyznanie wnioskodawcy prawa do rekompensaty.

Biorąc pod uwagę powołane przepisy stwierdzić należy, że wnioskodawca ze względu na nieprzepracowanie, wymaganego ustawowo, 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie nabył prawa do rekompensaty.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

S.B.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć wnioskodawcy [pouczenie k. 52]